

ВІДГУКИ ЧИТАЧІВ ПРО КНИГУ «МИ ПОЧИНАЄМО З КІНЦЯ»

Роману «Ми починаємо з кінця», безсумнівно, судилося підкорити світ.

Ця надзвичайно захоплива історія та її унікальні персонажі інтригують читача і тримають його у напруженні до останнього рядка. Навдивовижу добре.

Рут Джонс

Я так полюбила Дачес Дей Редлі, що хотіла б її в дочерити. Вона — це кожна тринадцятирічна дівчинка, яка опинилася в групі ризику, розбійниця з чистим серцем і лихими намірами, люта й меланхолійна дівчинка, така непересічна, що вона захопить ваші думки й ніколи звідти не піде. «Ми починаємо з кінця» Кріса Вітакера — це щирий роман, історія-застереження про довгі тіні, які кидає наше минуле, і зухвалу дівчинку, яка має відвагу сподіватися на краще. Мені сподобалася ця чудова розповідь.

*Джанін Каммінс, авторка роману
«Американський бруд»*

Книжка багата на характери та історії, конфлікти та напруженість, гумор, трагедії та натуральні життєві деталі — тут є все. Додайте найпривабливішу з юних героїнь, про яких мені доводилося читати щонайменше за останні десять років, і ви дістанете глибокий та змістовний роман, який не відпускає до останньої сторінки. Чудово, містере Вітакере!

Джон Харт

Чудовий детективний роман. Я з головою занурився у його велику темну серцевину і ще довго носитиму його героїв із собою. Дачес і Томаса Ноубла — завжди.

Алі Ленд

У цьому захопливому та ліричному романі Кріс Вітакер виводить детективний жанр на новий рівень. Роман не тільки досконало написаний, але й цілком продуманий. Розв'язка ж геть несподівана.

Марк Едвардс

Приголомшлива, сповнена страждань і, понад сумнів, одна з моїх улюблених книжок. Захоплива історія, досконало виписані персонажі й текст. «Ми починаємо з кінця» — єдиний у своєму роді роман.

Т. М. Логан

Якщо колись існувала книжка, що заслуговує на всі можливі винагороди, то це вона. Багатошаровий і тонкий, наповнений персонажами такої глибини, що вони дихають на сторінках, майже ідеальний кримінальний роман.

Фіона Каммінс

«Ми починаємо з кінця» — це найліпша книжка, яку я прочитала цього року.

Через своїх героїв, які зачіпають серце, неймовірно відчуття місця дії та досконало продуману таємницю Кріс Вітакер доводить, що він є одним із найталановитіших сучасних письменників.

Ліза Холл

У жанрі американського нуару яскраво зображене життя невеликого міста... Історія розгортається до піку напруженості й закінчується серією одкровень, які наринають на читача одне за одним, мов пориви вітру. Відчуття трагедії

сповнює розповідь, і це більше, ніж будь-що, робить її одним із найліпших детективних романів року.

Васім Хан

Навіть не знаю, із чого почати — цілковите задоволення від сюжету, захоплива історія, неймовірні персонажі, справжній смак Америки на сторінках... Це досконалий майстер-клас з письменництва у детективному жанрі й вміння оповідати історії.

Джо Спейн

«Ми починаємо з кінця» — це той ідеальний роман, який ви мрієте прочитати.

Катастрофічний і обнадійливий однаковою мірою, з цікавими героями, за яких ви вболіватимете на кожному карколомному повороті сюжету.

Каз Фрір

Який роман! Чудове досягнення. Чудове у будь-якому сенсі, варте Букерівської премії.

Дебора О'Коннор

Захопливий, душевний, теплий і сповнений гумору роман «Ми починаємо з кінця». Найліпша книжка, яку я прочитав цього року.

М. В. Крейвен, володар премії CWA «Золотий кинджал»

Прекрасна книжка. Чудова, приголомшлива і захоплива. Кріс Вітакер поцілів просто в яблучко.

Гіта Лодж

Сенсаційна книжка. Неймовірна й гарно написана. Багатошарова оповідь, цікаві персонажі. Кріс Вітакер — надзвичайно талановитий письменник.

Віл Дін

Захоплива драма й тонкий гумор. Дачес Дей Редлі — мій улюблений персонаж художньої літератури.

Том Вуд

Іноді книжка знаходить до вас шлях тоді, коли вона є найбільш потрібною, і дає вам урок, якого ви потребували. «Ми починаємо з кінця» — одна з таких книжок. Це справжній шедевр.

Ізабель Брум

Приголомшливо красиво. Жоден інший письменник не зможе захопити вас так, як Кріс Вітакер. Мова чітка і точна, герої чудово виписані, історія незабутня.

Ребекка Тінеллі

ПРОЛОГ

Коли ви щось побачите, то маєте піднести руку.

Байдуже, що це — коробка від цигарок чи бляшанка від газованки.

Коли ви щось побачите, то маєте піднести руку.

Не торкатись. Просто піднести руку.

Мешканці містечка поволі рушили вперед на відстані двадцяти кроків одне від одного. Сотні очей уп'ялися в ґрунт, проте юрба рухалася доволі злагоджено, наче в якомусь моторошному танці.

Спокій спекотного безжурного літа збурила страшна новина.

Новина стосувалася Сісі Редлі, семирічної білявої дівчинки. Її знали майже всі, тож шефу Дюбуа не довелося показувати її світлини.

Вок ішов ближчим до дороги краєм шереди. У свої п'ятнадцять років він не знав страху, однак тепер не міг стримати тремтіння в колінах.

Вони крокували лісом, немов військо під проводом копів. Нервово підстрибувало світло ліхтариків. Далеко внизу за деревами шаленів океан, а дівчинка не вмiла плавати.

Поряд із Воком дріботіла Марта Мей. Вони зустрічалися вже три місяці, однак далеко не заходили у свої стосунках. Її батько був священником єпископальної церкви на Літл-Брук.

Дівчина поглянула на Вока.

— Ти й досі хочеш бути поліцейським?

Вок зиркнув на Дюбуа, на якого люди покладали всі свої надії.

— Я бачила Стар, — сказала Марта, — вони з батьком ідуть попереду. Вона плакала.

Стар Редлі, сестра зниклої дівчинки, була найліпшою подругою Марти. На пошуки подалися майже всі з їхньої компанії. Бракувало лише одного хлопця.

— А де Вінсент? — запитала Марта.

— Я його бачив. Він, мабуть, іде з того краю.

Вок із Вінсентом були мов брати. Коли вони мали по дев'ять років, то порізали собі долоні, стиснули руки, щоб їхня кров змішалась, і заприсяглися один одному у вірності.

Далі Марта і Вок ішли мовчки, дивлячись на землю і шурхочучи торішнім листям. Проминули Сансет-роуд, минули дерево бажань. Вок був дуже уважним, однак мало не прогледів.

За десять кроків від Кабрільо, на шестисотій милі шосе Стейт-роуд-ван, яке тягнеться Каліфорнійським узбережжям, п'ятнадцятирічний хлопчина заляк на місці. Пошуковий загін побрів далі без нього.

Він нагнувся.

Черевичок був маленький. Червоно-білий. Із золотою пряжкою.

Автомобіль на шосе уповільнив рух на повороті, освітивши Вока фарами.

І тоді він помітив її.

Вок насилу перевів подих і підніс руку.

ЧАСТИНА I

РОЗБІЙНИЦЯ

РОЗДІЛ 1

Вок стояв осторонь збудженого натовпу. Декого з цих людей він знав відтоді, як народився сам, декого — від того моменту, як народилися вони.

Окрім місцевих, тут також були озброєні фотоапаратами відпочивальники зі щасливими усмішками на засмаглих обличчях, яким було цікаво дізнатися про руйнівну силу води.

Місцеві репортери діловито сновигали поміж людей. Один із них звернувся до Вока:

— Можна з вами поговорити, шефе Вокере?

Вок усміхався й роздумував над тим, як має вести цю розмову, аж раптом натовпом прокотився схвильований зойк.

Ураз почулося кілька гучних звуків — дах будівлі обвалився, а потім із гуркотом шубовснув у воду. Все сталося так, немов це був просто собі будинок, і не більше. Скільки Вок себе пам'ятав, тут мешкав Ферлоун. Коли Вок був ще дитиною, ця садиба біля самісінького океану займала півакра. Будинок оточили попереджувальною стрічкою рік тому, коли скелю під ним почала розмивати вода. Час до часу тут з'являлися представники екологічної служби Каліфорнії, щось вимірювали й оцінювали ризики.

Зараз же всі у шаленому захваті знімали на камери та фотоапарати, як осипається черепашник і чіпляється за

залишки скелі ґанок. Мілтон, м'ясник, став на одне коліно, щоб не проґавити вдалого кадру з похиленим флагштоком, на якому майорів прапор.

Малий Теллоу підійшов занадто близько, і мати смикнула його за комір із такою силою, що той упав на дупу.

Уламки зруйнованої будівлі поглинав океан, а на обрії в нього занурювалося сонце, пронизуючи воду дивовижними променями помаранчевих і фіолетових барв. Репортери добули потрібний їм матеріал — клаптик історії, такий незначний, що ним можна було б і знехтувати.

Вок озирнувся й побачив Дікі Дарка, який незворушно за всім спостерігав. Цей гігант близько семи футів* на зріст займався нерухомістю і володів кількома будинками в Кейп-Хейвені та клубом у Кабрільо, таким собі лігвом, де за потурання своїм гріховним бажанням доводилося розплачуватись десятьма баксами і дрібкою своєї чесноти на додачу.

Вони простояли ще з годину — Вок уже встиг втомитися — коли нарешті здався і ґанок. Очевидці вигукнули щось схвальне й повернулися до барбекю, пива й вогнищ, дим від яких завше супроводжував Вока під час його вечірнього патрулювання. Люди повільно рухалися доріжкою з плитняку вздовж сірого муру, складеного насухо, без будівельного розчину, проте доволі міцного. Позаду залишилося дерево бажань, величезний дуб, гілля якого спиралося на широкі підпори. Старий Кейп-Хейвен щосили тримався за життя.

Колись Вок залазив на це дерево разом із Вінсентом Кінгом. Це було так давно, що він заледве міг пригадати. Вок поклав тремтливу руку на пістолет, а другою взявся за пасок. Він був у краватці, жорсткий комірець щільно облягав шию, черевики були начищені до блиску. Комусь посада Вока здавалася привабливою, комусь — вартою

* Один фут дорівнює 30,48 см. — Прим. ред.

співчуття. Вокер був, так би мовити, капітаном корабля, який ніколи не полишав порту.

Зненацька він помітив дівчинку, яка йшла насупроти натовпу, тримаючи за руку хлоп'я. Малий намагався не відставати.

Це були Дачес і Робін Редлі.

Вок поквапився назустріч цим дітям, про яких він знав усе, що лишень можна було знати.

Хлопчику було п'ять років, і він зараз плакав беззвучними сльозами, дівчинці щойно виповнилося тринадцять і вона взагалі ніколи не плакала.

— Щось із вашою мамою, — кинув Вок, навіть не запитуючи, а просто констатуючи щось таке жахливе, що дівчинка відразу обернулася і повела його за собою.

Вони хутко крокували сутінковими вулицями поміж ошатних парканів і яскравих ліхтарів. З-за хмари випурхнув місяць, який, здавалося, брав Вока на кпини. Така думка спадала йому на розум протягом останніх тридцяти років. Вони минали величезні будівлі зі скла та сталі, що наче протиставляли чарівності природи свою жаску красу.

Проминули Даун Джинесі, де у старому батьківському будинку досі мешкав Вок. Нарешті на Айві-Ранч-роуд помаячів будинок Редлі. Облущена фарба на віконницях, посеред подвір'я лежить велосипед зі знятим колесом. У Кейп-Хейвені в затінку досконалого могло ховатися найжалюгідніше.

Вок залишив дітей позаду і приспішив стежкою до будинку. Всередині не було видно ні світла, ні мерехтіння телевізора. Озирнувшись, він побачив, що Робін досі плаче. Він виявив Стар на дивані, поруч із нею стояла пляшка — цього разу це були не пігулки. Одна нога Стар була в черевичку, друга — боса. Нігті на маленьких пальчиках акуратно нафарбовані.

— Стар, — він присів біля неї й поплескав по щоці. — Стар.

Вок намагався говорити спокійно, бо біля дверей стояли діти. Дачес пригортала до себе братика. А той так дивно притулився до неї, наче його маленьке тіло не мало кісток.

Вок наказав дівчинці набрати 911.

— Я вже їм зателефонувала.

Він спробував розтулити повіки Стар і побачив лише самі білки.

— З нею все буде гаразд? — пролунав голос хлоп'яти.

Вок озирався, очікуючи звуків сирени.

— Чи не могли б ви їх зустріти?

Дачес зрозуміла його й вивела Робіна на вулицю.

Стар тим часом почала блювати. До того ж вона так трусилася, наче Смерть ухопилася за її душу і з муками виривала з тіла.

Вок знав, що на все потрібен час. Проте відтоді, як із Сісі Редлі та Вінсентом Кінгом трапилося нещастя, сплигло вже три десятиліття, для Стар же минуле повсякчас чіплялося за сьогоднішній день, породжуючи ту силу, яка визначає майбутнє, але жодним чином не може його виправити.

Домовилися, що Дачес поїде з матір'ю, а Вок привезе Робіна.

Дачес спостерігала за руками лікаря. Він не намагався усміхатися, і вона була йому вдячна за це. Лікар був лисим, добряче спітнів і, мабуть, втомився рятувати тих, хто твердо вирішив померти.

Якийсь час вони постояли біля будинку. Вок за звичаєм тримав руку на плечі Робіна. Робін дуже потребував цього — захисту дорослої людини, відчуття безпеки.

По той бік вулиці на вікнах ворушилися фіранки, за ними чийсь тіні вершили свій мовчазний суд. Удалині Дачес побачила дітей зі своєї школи, які, розпашілі, щосили крутили педалі велосипедів. Новини в їхньому містечку розліталися надто швидко.